

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/4/2019
Identifikačné číslo spisu: 7018200606
Dátum vydania rozhodnutia: 17.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7018200606.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): S. N., narodený XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Ukrajinská republika, trvale bytom X., X. W. XX/XXX, R. P., Ukrajinská republika, právne zastúpený JUDr. Sabína Hodoňová, PhD., advokátka, Advokátska kancelária Bednářová & Hodoňová, so sídlom Mariánske námestie 31, 010 01 Žilina, proti žalovanému: Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Banská Bystrica, so sídlom Sládkovičova 25, 974 05 Banská Bystrica, o správnej žalobe vo veciach administratívneho vyhostenia, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Sa/22/2018 zo dňa 22. októbra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Sa/22/2018 zo dňa 22. októbra 2018 mení tak, že rozhodnutie žalovaného PPZ-HCP-BB2-76-001/2018-SK zo dňa 07.05.2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Sťažovateľovi p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Žalovaný rozhodnutím PPZ-HCP-BB2-76-001/2018-SK zo dňa 07.05.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) potvrdil rozhodnutie Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Žilina (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. PPZ-HCP-BB7-104-013/2018-AV zo dňa 04.03.2018 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) a odvolanie sťažovateľa zamietol.

2. Prvostupňovým rozhodnutím prvostupňový správny orgán rozhodol o administratívnom vyhostení žalobcu z územia Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) podľa § 82 ods.1 písm. b) zákona č. 404/2011

Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) na území Ukrajinskej republiky a zároveň v zmysle § 82 ods.3 písm. b) označeného zákona mu uložil zákaz vstupu na území SR a na území všetkých členských štátov na dobu jedného roka.

3. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí konštatoval, že sťažovateľ bol v Rožňave dňa 04.03.2018 kontrolovaný hliadkou mobilnej jednotky Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Banská Bystrica (počas prepravy medzinárodnou autobusovou linkou Praha - Tyachiv) a na výzvu svoju totožnosť preukázal biometrickým cestovným dokladom vydaným Ukrajinou republikou č. T., s dobou platnosti od 14.07.2017 do 14.07.2027. Z jeho obsahu bolo zistené, že sťažovateľ dňa 12.09.2017 vstúpil do schengenského priestoru cez hraničný priechod Vyšné Nemecké a 07.12.2017 vycestoval zo schengenského priestoru cez hraničný priechod Záhony - Maďarsko. Následne dňa 24.02.2018 opätovne vstúpil do schengenského priestoru cez hraničný priechod Vyšné Nemecké a v tomto priestore zotrval až do dňa kontroly, t.j. 04.03.2018.

4. V cestovnom doklade sťažovateľa sa nenachádzalo žiadne platné povolenie na pobyt alebo vízum, ktoré by ho oprávňovalo zdržiavať sa na území schengenského priestoru. V označenom doklade bol vyznačený Výjazdový príkaz ČR č. V. (ďalej len „výjazdový príkaz“) s lehotou na vycestovanie od 02.03.2018 do 10.03.2018, počet vstupov „00“, na základe ktorého mal povinnosť opustiť území Českej republiky v stanovenej lehote. Z uvedeného skutkového stavu vyplynulo, že sťažovateľ sa na území schengenského priestoru zdržiaval súhrne 96 dní, teda o 6 dní dlhšie ako bol oprávnený v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2016/399, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (ďalej len „Kódex schengenských hraníc“), a teda pobyt sťažovateľa na území SR a schengenského priestoru bol neoprávnený, čím bol naplnený dôvod administratívneho vyhostenia podľa § 82 ods.1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z.

5. Sťažovateľ do zápisnice o vyjadrení zo dňa 04.03.2018 okrem iného uviedol, že dňa 01.03.2018 sa v Prahe dostavil na cudzineckú políciu ČR za účelom podania žiadosti o pobyt, kde mu bolo povedané, že na území schengenského priestoru sa zdržiava o 3 dni nad rámec povoleného pobytu, preto mu do cestovného dokladu bol nalepený výjazdový AKT s povinnosťou opustiť území ČR v tam uvedenej lehote.

6. Na základe týchto skutočností a po získaní rozhodnutia č. KRPA-8165-17/ČJ-2018-000022 zo dňa 02.03.2018 od Krajského riaditeľstva polície hlavného mesta Prahy, odbor cudzineckej polície, Oddelenie pobytovej kontroly, pátrania a eskort, prvostupňový správny orgán vydal prvostupňové rozhodnutie.

7. V preskúmanom rozhodnutí, na podané odvolanie žalovaný uviedol, že rozhodnutím KRPZ ČR sťažovateľ nebol administratívne vyhostený, avšak výjazdový akt č. V. XXXXXXXX udelený políciou ČR ho neoprávňoval k vstupu na území iných členských štátov a takýto akt je neplatný pre vstup na území SR, či iného členského štátu a počas jeho platnosti oprávňoval sťažovateľa sa zdržiavať sa len na území ČR. Aj napriek udeleniu výjazdového príkazu ČR, tento ho neoprávňoval cestovať cez iné štáty schengenského priestoru a bolo jeho povinnosťou ČR opustiť leteckou dopravou. V prípade, ak chcel využiť návrat do domovskej krajiny cez iné štáty schengenského priestoru, bol povinný sa s touto požiadavkou obrátiť na políciu ČR, ktorá od príslušných členských štátov v takomto prípade vyžiada povolenie k pozemnému tranzitu a následne vystaví potrebné potvrdenie. Dokladom preukazujúcim oprávnenie na tranzit je „Štandardný formulár pre uznanie rozhodnutia o návrate na účel pozemného tranzitu“, ktorým však sťažovateľ nedisponoval.

8. K námietke týkajúcej sa ustanovenia tlmočníka uviedol, že tento bol do konania riadne ustanovený písomnosťou č. PPZ-HCP-BB7-104-005/2018-AV podľa príslušných ustanovení zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov, preto žalovaný túto námietku nepovažoval za relevantnú. Sťažovateľ navyše pred vyjadrením sa k veci do zápisnice zo dňa 04.03.2018 potvrdil, že bol riadne poučený a tlmočníkovi aj porozumel.

9. K namietanému porušeniu práva účastníka konania podľa § 33 ods.2 zákona o správnom konaní žalovaný uviedol, že oznámenie o začatí správneho konania bolo sťažovateľovi preukázateľne oznámené písomnosťou č. PPZ-HCP-BB7-104-006/2018-AV, čo potvrdil priamo na danom dokumente svojim vlastnoručným podpisom. V tomto oznámení bolo zároveň uvedené aj právo účastníka konania vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia. Tiež zdôraznil, že navyše vypracoval listinu č. PPZ-HCP-BB7-104-011/2018-AV s označením „Výzva“, kde opätovne vyzval sťažovateľa k uplatneniu práva vyjadriť sa pred vydaním samotného rozhodnutia k jeho podkladu, i k spôsobu jeho zistenia, prípadne k jeho doplneniu. Túto výzvu sťažovateľ riadne prevzal a návratka zásielky potvrdená vlastnoručným podpisom je súčasťou administratívneho spisu. Stanovisko sťažovateľa je vyjadrené v úradnom zázname č. PPZ-HCP-BB7-104-012/2018-AV, kde výslovne uviedol, že sa nechce vyjadriť pred vydaním meritórneho rozhodnutia, nakoľko už všetko uviedol v zápisnici zo dňa 04.03.2018, čo opätovne potvrdil vlastnoručným podpisom.

II.

Konanie na Krajskom súde

10. Žalobca podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci administratívneho vyhostenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- ako štátny príslušník Ukrajinskej republiky a v rámci bezvízového styku je oprávnený sa zdržiavať na území členských štátov schengenského priestoru 90 dní v rámci akéhokoľvek 180 dňového obdobia;
- sťažovateľ bol zo strany slovenskej cudzineckej polície administratívne vyhostený a zároveň mu bol uložený zákaz vstupu na územie všetkých členských štátov, hoci orgány ČR k takémuto riešeniu situácie nepristúpila;
- v zmysle § 82 ods. 3 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. policajný útvar môže uložiť zákaz vstupu, preto uloženie zákazu vstupu na územie schengenských štátov na obdobie jedného roka nie je kogentné a bolo povinnosťou správnych orgánov sa s aplikáciou tohto ustanovenia vysporiadať;
- žalovaný neprihliadol na to, že na sťažovateľa sa nevzťahovalo žiadne iné rozhodnutie o administratívnom vyhostení, ani to, že nevstúpil na územie SR počas trvania zákazu vstupu;
- na stránkach polície ČR nie je konkrétna informácia o tom, že cudzinec by mal disponovať potrebným povolením, ktorým je „Štandardný formulár pre uznanie rozhodnutia o návrate na účely pozemného tranzitu“;
- formulár oprávňujúci na vstup na územie SR mu mali vydať príslušné orgány SR;
- v konaní pred správnym orgánom ako aj v samotnom rozhodnutí nie sú uvedené skutočnosti týkajúce sa jeho rodinného života, ktorým sa naopak podrobne zaoberal príslušný orgán ČR; zápisnica bola spisovaná v čase od 09.00 hod. do 09.30 hod., rozhodnutie bolo vyhotovené, pretlmočené a prevzaté sťažovateľom o 10.30 hod., a teda je zjavné, že neboli uskutočnené riadne úkony smerujúce k zisteniu skutočného stavu veci, a to aj v rámci spolupráce s príslušnými orgánmi ČR;
- sťažovateľovi pred vydaním rozhodnutia nebola daná možnosť vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia ako aj k spôsobom ich zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie;
- namietal zmätočnosť výzvy zo dňa 04.03.2018 č. PPZ-HCP-BB7-104-011/2018-AV, ktorá vo svojej prvej časti je formulovaná spôsobom, ktorým akoby sťažovateľovi, ktorý nie je znalý práva bolo prikázané vyjadriť sa okamžite bez toho, aby mal možnosť vôbec sa nad obsahom zápisnice, listinnými dôkazmi, ale aj celou skutkovou situáciou zamyslieť;
- nie je zjavné, v ktorom úradnom zázname mal sťažovateľ potvrdiť, že sa nechce vyjadriť k podkladom rozhodnutia

11. Krajský súd v Košiciach v konaní podľa ust. § 231 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že túto je potrebné zamietnuť z nasledujúcich dôvodov:

- sťažovateľovi boli poskytnuté potrebné právne poučenia a to aj opakovane a tak mal vedomosť o možnosti vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu a k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie, ako aj dôkazy a ich doplnenie;

- z obsahu jednotlivých listín v administratívnom spise vyplýva, že všetky podstatné písomnosti boli sťažovateľovi tlmočené a v Zápisnici o vyjadrení účastníka konania uviedol, že tlmočníčke rozumie a je schopný vypovedať;
- v Úradnom zázname č. : PPZ-HCP-BB7-104-012/2018-AV za prítomnosti tlmočičky sťažovateľ výslovne uviedol, že sa nechce vyjadriť pred vydaním meritórneho rozhodnutia o jeho administratívnom vyhostení k jeho podkladu a k spôsobu jeho zistenia, nechcel navrhnúť jeho doplnenie, ako aj dôkazy a ich doplnenie, nakoľko už všetko uviedol v zápisnici v zmysle § 22 zákona o správnom konaní, o vyjadrení sa k jeho neoprávnenému pobytu na území Slovenskej republiky;
- z obsahu administratívneho spisu vyplýva časová postupnosť jednotlivých úkonov správneho orgánu, tieto na seba postupne nadväzovali až do okamihu vydania prvostupňového rozhodnutia;
- pred správnym orgánom bolo preukázané, že sťažovateľ sa na území Slovenskej republiky zdržiaval neoprávnené, teda existoval dôvod pre jeho obligatórne vyhostenie podľa § 82 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z.;
- výjazdový akt č. V. XXXXXXXX udelený Políciou ČR sťažovateľa neoprávňoval k vstupu na územie iných členských štátov;
- sťažovateľ mal informáciu o tom (z internetových stránok Polície ČR v anglickom jazyku), že ČR má opustiť leteckou dopravou, alebo v prípade návratu do domovskej krajiny pozemnou dopravou cez iné štáty schengenského priestoru musí od príslušných štátov vyžiadať povolenie na tranzit, pričom takýmto spôsobom nepostupoval;
- na území Slovenskej republiky v prípade neoprávneného pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny prichádza do úvahy obligatórny následok vo forme administratívneho vyhostenia;
- v rozhodnutí Krajského riaditeľstva polície ČR zo dňa 02.03.2018 o povinnosti opustiť územie ČR sa nachádzajú rozporné údaje o rodinnom živote sťažovateľa, ktorý síce tvrdí, že má priateľku, ktorej priezvisko si nepamätá, táto je päť mesiacov tehotná, pravdepodobne je otcom jej ešte nenarodeného dieťaťa a pritom sa poznajú iba dva a pol mesiaca;
- oprávnenú pochybnosť o tvrdeniach sťažovateľa vyvoláva aj skutočnosť, že nepozná príbuzných jeho priateľky, nevie ani kde býva, alebo kde pracuje;
- v Zápisnici o vyjadrení účastníka konania zo dňa 04.03.2018 potvrdil, že na území SR nemá žiadnych príbuzných a o svojej priateľke v ČR, resp. o existencii rodinného života na území ČR správnym orgánom neposkytol žiadne informácie;

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

12. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že

- krajský súd sa s námietkou nesprávneho posúdenia veci vo vzťahu k § 82 ods. 3 písm. b) a § 82 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. nevysporiadal vôbec a nevyjadril sa ani k objektívnym možnostiam legálneho tranzitu sťažovateľa cez územie Slovenskej republiky;
- v zmysle § 33 ods. 2 Správneho poriadku bol správny orgán povinný umožniť vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia, nie iba poučiť o takejto možnosti a o jeho práve;
- na základe výzvy, ktorá nebola sťažovateľom podpísaná, sa mal vyjadriť k obsahu zápisnice, prípadne doplniť dokazovanie, ihneď, čo navodzuje dojem, že tak mal urobiť okamžite bez toho, aby mal vôbec možnosť sa nad obsahom zápisnice, listinnými dôkazmi, ale aj celou skutkovou situáciou zamyslieť, pričom výzva je zároveň vo svojej prvej časti zmätočná, keď v nej síce je uvedené, že sťažovateľ je správnym orgánom vyzývaný, ale chýba vyjadrenie k čomu je vlastne vyzývaný;
- splnením povinnosti podľa § 33 ods. 2 Správneho poriadku nie je ani oznámenie o začatí konania č. PPZ-HCP-BB7-104-006/2018- AV zo dňa 04.03.2018, kde je sťažovateľ poučený o svojom práve v zmysle § 33 ods. 2 Správneho poriadku;
- výsluch sťažovateľa sa uskutočnil až po tom, ako bol v oznámení poučený o možnosti vyjadriť sa k

podkladom rozhodnutia;

- sťažovateľ nebol poučený ohľadom možnosti uloženia zákazu vstupu ani o tom, že môže navrhnúť dôkazy a vyjadriť sa k dôvodom pre uloženie zákazu;
 - konštatovanie krajského súdu, že sťažovateľ neposkytol o existencii rodinného života na území Českej republiky správnym orgánom žiadne informácie a preto sa postup žalovaného javí ako správny je nezrozumiteľné;
 - otázka súkromného a rodinného života sťažovateľa bola vyriešená v rozhodnutí českého správneho orgánu, ktoré mali prvostupňový správny orgán a žalovaný k dispozícii;
 - na predbežnú otázku, či sťažovateľ vedie rodinný a súkromný život na území Českej republiky už zodpovedal český správny orgán a riešením tejto predbežnej otázky boli slovenské správne orgány viazané;
 - krajský súd opomenul, že správne orgány nie sú viazané len návrhmi účastníkov konania, ale sami si majú zaobstarat' podklady tak, aby bolo možné v každom jednotlivom prípade pri vydávaní rozhodnutia vychádzať zo skutočného stavu veci;
 - sťažovateľ nebol poučený správnymi orgánmi Českej republiky o potrebe formulára pre tranzit cez územie Slovenskej republiky a táto informácia nebola zverejnená ani na stránkach českého Ministerstva vnútra;
 - krajský súd konštatoval, že sťažovateľ na stránkach polície ČR mohol zistiť, že potrebuje povolenie na tranzit, avšak k okolnostiam jeho možného získania sa nevyjadril;
 - krajský súd sa nezaoberal námietkou ohľadom fakultatívnosti zákazu vstupu na územie Slovenskej republiky a ostatných členských štátov;
 - ustanovenie § 82 ods. 3 písm. b) zák. č. 404/2011 nie je kogentné, správne orgány preto mali povinnosť odôvodniť, prečo pristúpili k jeho aplikácii a po zdôvodnení takeého postupu zdôvodniť aj trvanie uloženého zákazu vstupu ako aj dôvody, prečo sa vzťahuje na územie všetkých členských štátov a súčasne povinnosť v zmysle § 82 ods. 4 prihliadať na to, či sa na sťažovateľa vzťahovalo už viac ako jedno rozhodnutie o administratívnom vyhostení alebo na to, či sťažovateľ vstúpil na územie Slovenskej republiky počas trvania jeho zákazu vstupu;
 - v danom prípade sa správne orgány vôbec nevysporiadali so zásadou proporcionality uloženého opatrenia;
 - krajský súd v napadnutom rozsudku neuvádza ako sa vysporiadal s námietkou ohľadom zásahu do práva sťažovateľa a jeho priateľky na rešpektovanie rodinného a súkromného života v zmysle článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd;
14. Záverom sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

B)

15. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti, po stručnej rekapitulácii skutkových okolností prejednávanej veci, najmä uviedol, že
- ust. § 82 ods. 3 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. je dispozitívneho charakteru, pričom jeho aplikácia bola v prvostupňovom rozhodnutí zrozumiteľne odôvodnená;
 - sťažovateľovi bol uložený zákaz vstupu v najspodnejšej hranici a tolerancii stanovenej zákonom s ohľadom na dôvody, na základe ktorých sa nachádzal na území SR;
 - prvostupňový správny orgán zohľadnil závažnosť porušenia dotknutých predpisov, dĺžku trvania protiprávneho stavu, mieru zavinenia a okolností, za ktorých k porušeniu došlo;
 - sťažovateľ mohol na základe podanej písomnej žiadosti, v zmysle ustanovenia § 86 zák. č. 404/2011 Z.z. požiadať ministerstvo vnútra SR o zrušenie zákazu vstupu;
 - na sťažovateľa sa nevzťahujú viaceré rozhodnutia o administratívnom vyhostení;
 - sťažovateľ sa počas vycestovania z územia Českej republiky dopustil protiprávneho konania na území SR, nakoľko sa tu zdržiaval neoprávnene a zároveň nedisponoval potrebným povolením, ktorým je „Štandardný formulár pre uznanie rozhodnutia o návrate na účel pozemného tranzitu“;
 - výjazdový Akt číslo V. udelený Políciou Českej republiky sťažovateľa neoprávňoval k vstupu na územie iných členských štátov;
 - zo strany prvostupňového správneho orgánu bolo sťažovateľovi umožnené, aby sa k veci vyjadril, navrhol dôkazy a prípadne vzniesol námietky k podkladom rozhodnutia;

- sťažovateľovi bolo písomne oznámené začatie konania vo veci administratívneho vyhostenia a zákazu vstupu písomnosťou číslo PPZ-HCP-BB7-104-006/2018-AV, v ktorej bolo uvedené, že sťažovateľ má možnosť sa pred vydaním rozhodnutia vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie;
- prvostupňový správny orgán písomnosťou PPZ-HCP-BB7-104-011/2018-AV zo dňa 04.03.2018 po druhýkrát v konaní preukázateľne vyzval sťažovateľa k uplatneniu práva vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia, pričom sťažovateľ túto nepodpísal jedine na prednej strane, avšak podpísal ju na návratke doporučenej zásielky, ktorá ja nalepená na zadnej strane predmetnej výzvy;
- v úradnom zázname č. PPZ-HCP-BB7-104-012/2018-AV zo dňa 04.03.2018 je uvedené, že sťažovateľ sa nechce vyjadriť pred vydaním meritórneho rozhodnutia;
- sťažovateľ v zápisnici č. PPZ-HCP-BB7-104-007/2018-AV zo dňa 04.03.2018 na otázku týkajúcu sa doplnenia podkladov odpovedal záporne;
- uložením zákazu vstupu prvostupňový správny orgán postupoval v intenciách zákona;
- vo vzťahu k súkromnému a rodinnému životu sťažovateľa žalovaný poukazoval na svoje vyjadrenie k správnej žalobe;
- sťažovateľ zavádza ohľadom jeho rodinného a súkromného života v súvislosti s tehotnou priateľkou, žijúcou v Českej republike, nakoľko táto v súčasnej dobe už zrejme mala v júli 2018 porodiť, o čom svedčí fakt, že tehotenstvo priateľky spomenul už v marci 2018 pred orgánmi Českej polície, a to už bola v piatom mesiaci tehotenstva;
- skutočnosti ohľadom svojho súkromného a rodinného života, ako aj skutočnosť ohľadom tehotnej priateľky sťažovateľ nikdy neuvádzal pred prvostupňovým správnym orgánom;

16. Záverom navrhol, aby kasačný súd zamietol kasačnú sťažnosť.

III.

Právny názor kasačného súdu

17. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto napadnutý rozsudok podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

18. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 17. decembra 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 77 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov v platnom znení, administratívne vyhostenie je rozhodnutie policajného útvaru o tom, že cudzinec nemá alebo stratil oprávnenie zdržiavať sa na území Slovenskej republiky a je povinný opustiť územie Slovenskej republiky, s možnosťou určenia lehoty na jeho vycestovanie do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu, ktorejkoľvek tretej krajiny, do ktorej sa štátny príslušník tretej krajiny dobrovoľne rozhodne vrátiť a ktorá ho prijme, alebo na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt alebo poskytnutú medzinárodnú ochranu. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení sa uvedie aj krajina, do ktorej je cudzinec vyhostený, ak je možné takúto krajinu určiť. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení policajný útvar môže uložiť zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov. Policajný útvar, v rozhodnutí o administratívnom vyhostení, uloží zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov, ak v rozhodnutí o administratívnom vyhostení neurčí lehotu na vycestovanie podľa § 83 ods. 2.

19. Sťažovateľ bol na základe prvostupňového rozhodnutia podľa § 82 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011

Z.z. administratívne vyhostený na územie Ukrajinskej republiky a zároveň v zmysle § 82 ods. 3 písm. b) mu bol uložený zákaz vstupu na územie SR a na územie všetkých členských štátov na dobu jedného roka.

Podľa § 82 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. policajný útvar administratívne vyhostí štátneho príslušníka tretej krajiny, ak má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

Podľa § 82 ods. 3 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. policajný útvar môže v rozhodnutí o administratívnom vyhostení uložiť zákaz vstupu podľa ods. 1 a ods. 2 písm. b) až i) na jeden rok až päť rokov.

20. Zatiaľ čo ust. § 82 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. je kogentného charakteru, na základe čoho sa kasačný súd stotožňuje so závermi správnych orgánov ako aj krajského súdu o nutnosti jeho aplikácie v prejednávanej veci, ustanovením § 82 ods. 3 písm. b) zákonodarca ponechal na správnom orgáne úvahu o prípadnej potrebe uložiť zákaz vstupu na územie SR a na územie všetkých členských štátov na dobu nevybočujúcu z tam stanoveného rámca. V danom prípade mal prvostupňový správny orgán za preukázané, že sťažovateľ sa nachádzal na území Slovenskej republiky neoprávnene, čím nepochybné naplnil dôvod na vydanie rozhodnutia o jeho administratívnom vyhostení.

21. Správna úvaha, resp. voľná úvaha správneho orgánu vyjadruje určitý stupeň voľnosti rozhodovania správneho orgánu, ktoré mu umožňuje v medziach zákona prijať také rozhodnutie, aké uzná za najvhodnejšie, a to s prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci. Na základe tohto zákonného zmocnenia, bol teda výrok o zákaze vstupu vydaný na základe zákonom povolenej správnej úvahy (policajný útvar môže v rozhodnutí o administratívnom vyhostení uložiť zákaz vstupu), pričom správny súd prináleží skúmať len to, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom (§ 27 ods. 2 S.s.p.).

22. Z prvostupňového rozhodnutia vyplynulo, že prvostupňový správny orgán zohľadňoval dôvody, na základe ktorých sa sťažovateľ nachádzal na území SR. Neoprávneným pobytom porušil dotknuté právne predpisy. Následne správny orgán uviedol: „V prípade účastníka konania sa správny orgán v rámci svojich oprávnení rozhodol administratívne vyhostiť účastníka konania, pričom zohľadnil závažnosť porušenia uvedených predpisov, dĺžku trvania protiprávneho stavu, mieru zavinenia účastníka konania ako aj okolnosti za ktorých k porušeniu zákona došlo. Účastník konania sa na území Slovenskej republiky preukázateľne zdržiava neoprávnene a tak správny orgán na základe správnej úvahy riešil protiprávne konanie účastníka konania uložením opatrenia administratívneho vyhostenia s uložením zákazu vstupu.“

23. Z rozhodnutí orgánov verejnej správy nie je teda zrejmé, prečo sťažovateľovi bol uložený zákaz vstupu, pričom poukaz na neoprávnený pobyt a konštatovanie, že boli zohľadnené dôvody, na základe ktorých sa sťažovateľ nachádzal na území SR, nie je, práve vzhľadom na skutkové okolnosti týkajúce sa prejednávanej veci, dostatočné. Odôvodnenie síce poskytuje vysvetlenie, prečo bol uložený zákaz vstupu na spodnej hranici zákonného rozpätia, avšak podľa kasačného súdu správne orgány opomenuli zrozumiteľne zdôvodniť, prečo považovali za potrebné aplikovať toto opatrenie. Správny súd neposudzuje účelnosť, hospodárnosť a vhodnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy (§ 27 ods. 3 S.s.p.) avšak, použitie správnej úvahy nemôže byť nikdy arbitrárne, a preto musí byť náležite odôvodnené a súčasne byť v súlade so zásadami logického myslenia.

24. Z vyššie uvedených dôvodov kasačný súd dospel k záveru o tom, že v tejto časti je rozhodnutie žalovaného nepreskúmateľné nakoľko neuviedol dôvody, ktoré ho viedli k uloženiu takéhoto zákazu.

25. Kasačný súd sa zároveň stotožnil so sťažnostným bodom, v ktorom sťažovateľ vytýkal krajskému súdu absenciu odôvodnenia, týkajúceho sa nesprávneho právneho posúdenia § 82 ods. 3 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. Avšak vzhľadom na vyššie uvedené závery kasačného súdu by bolo neúčelné zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

26. Štátne orgány Českej republiky sa vo výjazdovom príkaze zaoberali prípadným zásahom do práv sťažovateľa podľa čl. 8 Dohovoru, pričom z ich záverov okrem iného vyplynulo, že týmito orgánmi prijaté opatrenie nepredstavuje neprimeraný zásah, nakoľko sťažovateľovi nezamedzuje následný návrat na územie Českej republiky za súčasného splnenia ďalších podmienok. Naopak preskúmané rozhodnutie, vzhľadom na uloženie zákazu vstupu vzťahujúceho sa aj na územie všetkých štátov Schengenského priestoru, predstavuje po určitú dobu prekážku sťažovateľovho návratu.

27. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že úsudok štátnych orgánov Českej republiky o rodinnom živote cudzinca v tejto krajine je vo všeobecnosti pomôckou, avšak nie záverom, zaväzujúcim policajný útvar rozhodujúci podľa zák. č. 404/2011 Z.z. o administratívnom vyhostení. Pokiaľ prvostupňový správny orgán konštatoval, že nezistil skutočnosti, ktoré by odôvodňovali rešpektovať právo sťažovateľa podľa čl. 8 Dohovoru, kasačný súd sa s týmto záverom stotožnil. Poukazuje pritom na, tejto otázky týkajúce sa odôvodnenie napadnutého rozsudku, kde krajský súd uviedol, že sťažovateľ „síce tvrdí, že má priateľku, ktorej priezvisko si nepamätá, táto je päť mesiacov tehotná, pravdepodobne je otcom jej ešte nenarodeného dieťaťa a pritom sa poznajú iba dva a pol mesiaca. Oprávnenú pochybnosť o tvrdeniach žalobcu vyvoláva aj skutočnosť, že žalobca nepozná jej príbuzných, nevie ani kde býva, alebo kde pracuje. Uvedené nasvedčuje skôr o účelovom tvrdení žalobcu v úmysle vyhnúť sa vyhosteniu ako aj následnému zákazu vstupu na územie Slovenskej republiky. V Zápisnici o vyjadrení účastníka konania zo dňa 04.03.2018 žalobca potvrdil, že na území SR nemá žiadnych príbuzných a o svojej priateľke v ČR, resp. o existencii rodinného života na území ČR správnym orgánom neposkytol žiadne informácie. Za takéhoto stavu sa preto javí správnym postup správnych orgánov, ktoré v rozhodnutí o administratívnom vyhostení žalobcovi uložili zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a všetkých členských štátov na dobu jedného roka (§ 82 ods. 3 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov), pričom takéto opatrenie správnych orgánov podľa názoru súdu nie je zásahom do rodinného a súkromného života žalobcu (čl. 8 ods. 1, 2 Dohovoru) , ktorý nemá žiadne preukázateľné väzby na územie Slovenskej republiky."

28. Kasačný súd zároveň dodáva, že právo na rešpektovanie rodinného života sa aplikuje na rodinné vzťahy, a predpokladá teda existenciu rodiny (Marckx proti Belgickému kráľovstvu, rozsudok pléna, 13. 6. 1979, č. 6833/74, § 31). Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôraznil, že existencia rodinného života je otázkou faktickou, ktorá závisí od skutočnej existencie úzkych rodinných väzieb v praxi (K. a T. proti Fínsku, rozsudok veľkého senátu zo dňa 12.7.2001, č. 25702/94, § 150], ktoré sa posudzujú podľa okolností každého konkrétneho prípadu. Ak bola preukázaná existencia rodinného puta, štát musí v zásade konať spôsobom, aby bolo toto puto zachované (Nazarenko proti Rusku, č. 39438/13, 16.07.2015). Garancie vyplývajúce z práva na rešpektovanie rodinného života predpokladajú existenciu rodiny, t.j. existenciu skutočného a reálneho (efektívneho) rodinného života, prípadne zamýšľaného rodinného života, ktorý sa síce ešte v plnosti neetabloval, avšak je založený na platnom a skutočnom (pravom) manželstve zahŕňajúcom blízky vzťah a spoločný život (kohabitáciu) manželov v čase namietaného zásahu alebo krátko pred ním (obdobne napr. Abdulaziz, Cabales a Balkandali v. Spojené kráľovstvo, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. mája 1985, § 62).

29. Hoci základným zmyslom článku 8 je chrániť jedinca pred svojvoľnými zásahmi verejnej moci, môže ako doplnok existovať aj pozitívny záväzok obsiahnutý v účinnom "rešpektovaní" rodinného života. Preto tam, kde vznikli rodinné väzby, musí štát v zásade konať spôsobom, ktorý umožní ďalší rozvoj takých väzieb (Kutzner proti Nemecku, č. 46544/99, 26.02.2002). Z judikatúry EŠLP, používanou Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ako aj Ústavným súdom Slovenskej republiky, vyplýva, že garancie vyplývajúce z práva na rešpektovanie rodinného života predpokladajú existenciu rodiny, t.j. existenciu skutočného a reálneho (efektívneho) rodinného života (NS SR 1Sža/15/2010, bod 36, Moustaqium v. Belgicko).

30. Rodinou je v prvom rade vzťah medzi manželmi (navzájom) a medzi rodičmi a maloletými deťmi. V prejednávanej právnej veci bolo sťažovateľ tvrdil, že má priateľku, ktorej priezvisko, rodinu, miesto pobytu alebo práce nepozná.. Pokiaľ uviedol, že jeho priateľka je (toho času mala byť) v piatom mesiaci tehotenstva, pričom ju poznal približne dva mesiace, tieto tvrdenia sú zjavne účelové a navyše nelogické. Vzhľadom na vyššie uvedené kasačný súd nemal pochybnosti o neexistencii rodinného života medzi

sťažovateľom a jeho údajnou priateľkou.

31. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8, vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa a už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti je medzi dieťaťom a jeho rodičmi zväzok rovnajúci sa „rodinnému životu“, dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú. To však platí iba v momente narodenia dieťaťa, nakoľko EŠLP pripustil, že v prípade neudržiavania tohto vzťahu, sa môžu tieto putá pretrhnúť (Berrehab proti Holandsku, rozsudok zo dňa 21.06.1988, č. 10730/84, § 21). V danom prípade, na základe tvrdení sťažovateľa (obsiahnutých vo výjazdovom príkaze) mal kasačný súd oprávnenú pochybnosť o tom, že by sťažovateľ mohol byť biologickým otcom (v čase vyhlásenia tohto rozsudku už narodeného) dieťaťa jeho priateľky, a teda za daných okolností aj o prípadnej existencii rodinného života medzi nimi.

32. Sťažnostný bod, týkajúci sa porušenia práva sťažovateľa podľa § 33 ods. 2 Správneho poriadku kasačný súd považoval za nedôvodný. Z obsahu administratívneho spisu mal za preukázané, že sťažovateľ bol o možnosti vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie poučený, resp. vyzvaný aby tak urobil dňa 04.03.2018 v oznámení o začatí konania číslo PPZ-HCP-BB7-104-006/2018-AV, v zápisnici č. PPZ-HCP-BB7-104-007/2018-AV, v úradnom zázname č. PPZ-HCP-BB7-104-012/2018-AV (všetky tri podpísané) a v písomnosti PPZ-HCP-BB7-104-011/2018-AV, ktorej doručenie potvrdil podpisom na doručení. Absencia úkonu, na ktorý sa sťažovateľ v poslednej z menovaných písomností vyzýva, je zrejmosťou chybou v písaní, ktorá však vzhľadom na ďalšie znenie výzvy (Ak sa chcete pred vydaním rozhodnutia vo veci vyjadriť k jeho podkladu a k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie, ako aj dôkazy a ich doplnenie, môžete tak urobiť ihneď) nie je pochybením, majúcim za následok porušenie procesných práv sťažovateľa orgánom verejnej správy.

33. Ostatné sťažnostné body kasačný súd považoval za nedôvodné.

V.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný vychádzajúc z uvedeného dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie správneho orgánu nie je v súlade so zákonom, a keďže súd prvého stupňa žalobu zamietol, kasačný súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmeniť a rozhodnutie žalovaného je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

35. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.